

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in ponedeljka ob 5 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vs dopis naj se pošilja uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Stjepan Godina. Lastnik konsorcijskega lista „Edinosti“ — tiskarske „Edinosti“, vpisane zadruga s sedežem v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Naročnin: Za celoletno ... K 24.—
za pol leta ... 12.—
za tri mesece ... 6.—
Za nedeljsko izdajo za celoletno ... 5.20
za pol leta ... 2.60

VEČERNA EDINOST

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglas se računa na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglas trgovcev in obrtnikov ... mm po 10 v. Osmrtice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov ... mm po 20 v. Oglasi v tekstu lista do pet vrst ... K 5.— vsaka nadaljnja vrsta ... 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev. Oglase sprejema inšeriatni oddelček „Edinosti“. Naročnina in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu. Uprava in inšeriatni oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštodobnik: listn. št. 841.652.

Po zavzetju Belgrada. - Rusi se umikajo z Ogrskega. - Novi boji na Poljskem.

Položaj na jugu in na severu.

DUNAJ, 2. (Cenzurirano). Čete pete armade so zasedle Belgrad po večdnevni obsestreljavi, pri čemer je bistveno najhujše te operacije padec srbske defenzivne pozicije ob Kolubari. Gotovo ni ime naše vodstvo namena, da bi žrtvovalo večje človeške žrtve za osvojitve Belgrada. Mesto in trdnjava sta nama padla v čke zrel sad onega, kar se je storilo pri premaganju Srbov ob Kolubari. — Prva posledica padca Belgrada bo pač zopetna vzpostavitev porečne svobode na Donavi in Savi in pa da bo orijentska železnica vozila zopet dalje preko Belgrada.

Pričakovati smemo, da bo ozemlje južno od Belgrada kmalu v naši posesti, s čimer pridobivamo zelo važno nadobavno črto in ugodne pogoje za nadaljevanje operacij v južnovzhodni smeri proti Moravski dolini. Srbska armada, ki je bila premagana ob Kolubari, se umika dalje, zasledovana po naših četah po vzporedni poti. Kam vodi ta pot, še ni znano. Vendar pa so operacije zasnovane tako, da se kmalu premaga ponoven srbski odpor.

Na severnem Poljskem si stojte nemške in ruske čete še vedno pričakovano nasproti. V sredini pri Lodzu napreduje nemški napad z velikim uspehom. Med Novim Radomskim in ozemljem vzhodno od Czenstochowe so se razvili novi večji boji, ki prtekuje za naše čete ugodno. — (Tagespost.)

Zasedenje Belgrada.

DUNAJ, 3. (K.) Vest o zasedenju Belgrada po avstro-ogrskih četah je vzbudila v prestolnici države posebno in vedno naraščajočo radost.

Zupan dr. Weisskirchner je dal po lepah razširiti vest. V večernih urah se je razvilo živahno vrvenje v glavnih žilah mesta, pri čemer je prišlo do viharne pojave za cesarja in vojsko.

V ljudski operi je ravnatelj označil pomen dneva, a občinstvo je vzklíkalo zveznim monarhom.

Zupan dr. Weisskirchner je odposlal cesarju poklonstveno častitko. Potem je poslal brzojavno čestitko vrhovnemu armadnemu poveljniku nadvojvodi Frideriku in vrhovnemu poveljniku bojnih sil na Balkanu, FZM Potioreku.

Tudi po vsej ostali monarhiji je vest o zavzetju Belgrada izzvala radost.

V ogrskem glavnem in rezidenčnem mestu je vladalo istotako veliko navdušenje. Tekom večera je prišlo opetovano do entuzijastičnih pojavov za cesarja in armado.

„Fremdenblatt“ o padcu Belgrada.

DUNAJ 3. (Kor.) Vsi listi govore o padcu Belgrada z velikim zadovoljstvom, poudarjajo deistvo, da se je ta dogodek dogdil prav ob cesarjevi vladarski šestinšestdesletnici ter omenjajo moralni in militarni pomen tega dejstva.

„Fremdenblatt“ piše: Na dan cesarjeve vladarske šestinšestdesletnice vihra vrh Belgrada zastava Habsburžinov kot daleč viden, našim sovražnikom strašen znak, da se ne morejo upirati našemu slavnemu orodju. Srbske močnike, ki so leta niti in pospeševali rovanje proti naši monarhiji, ki so zavedeni po prevzetosti in zaslepljenosti, skušali uresničiti svoje načrte na stroške Avstro-Ogrske, je sedaj zadel prvi uničujoči udarec usode.

Zdelo se nam je kakor osvoboditev izpod žive more, ko so padle kocha, ki so naš cesar poklical pod orožje, one, ki so sposobni zanje v monarhiji. Kar si je tedaj prisegel vsak naš junaki vojak, je tudi pošteno izpolnil.

List zaključuje: Skoraj trikrat tekom dveh stoletij so avstro-ogrski, v naskokih izkušene armade zavzele Belgrad in so dokazale, da v njih živi dalje duh njihovih pradedov, duh princa Evgena in grofa Laudona. Na jubilejni dan svojega najvišjega vojnega gospoda je armada podrla srbsko prestolnico in je tako podala monarhiji dvojno svetlanost. Ponosno gleda Avstro-Ogrska na svojo krasno vojsko, ki je postala monarhiji znan-

jenje, znamenje, o katerem sme reči: In hoc signo vinces!

Oblikovanje generala pl. Franka.

DUNAJ 3. (Kor.) Cesar je podelil v priznanje odličnega delovanja kot armadnega poveljnika poveljniku pete armade, generalu pehote Lboriusu vit. Franku veliki križ Leopoldovega reda z vojno dekoracijo.

Rekonstrukcija srbskega kabineta.

SOFIJA, 2. (Cenzurirano). Ministrski predsednik Pašić je demisioniral in priporočal, naj se sestavi koalicijski kabinet iz vseh strank. Na prestolonaslednikovo zahtevo pa je Pašić umeknil demisijo in se bo kabinet rekonstruiral.

Boji v Karpatih.

BUDIMPEŠTA, 2. (Cenz.) Po uradnih poročilih, ki so včeraj tekom popoldneva dospela budimpeštanskim pristojnim mestom, je položaj v Karpatih v toliko neizpremenjen, da od včeraj nikjer niso bili opazovani novi vdorni poizkusi. V Zemplenski župniji se nadaljuje zasledovanje pri Homonni pobitih sil v severni smeri. Naše zmagovite čete prodirajo v Laborški dolini nazaj proti meji. Število ruskih vjetnikov raste od ure do ure.

BUDIMPEŠTA, 2. (Cenz.) P. gled na Homonno je pretresljiv. Trupla ruskih vojakov in konj pokrivajo ceste. Bilo je treba velikih delavskih mas, da pokopljejo mrtvece, vzlic temu pa leži še danes veliko število zmrznjenih ruskih vojakov v Laborški dolini. Rusi so po kletih odprli sodove in vzeli vse, kar so našli, obleko in topla pokrivala s seboj. Preganjanje po hnovedskih novicah, katere so podpirale na gorskih sedlih delujoče havbice, je bilo tako silno, da Rusi niso imeli časa niti za nove grupacije niti za kritje umika.

Položaj na raskem Poljskem.

Avstrijska poročila.

DUNAJ, 2. (Cenzurirano). Posebni poročevalec „N. Fr. Presse“ poroča: Iz Czenstochowe došli višji častniki izjavljajo, da je položaj avstrijske armade popolnoma ugoden. Generalni vojni maršal pl. Hindenburg je pred nekaj časom demonstrativno dal odpraviti iz Šlezije vse za orožje sposobne ljudi v ozadje in je tako prevzela Ruse, da so mislili, da se je dežela izpraznila. Ker so naše in nemške čete pridrževale Ruse v tej smeri, so jih prisilile, da so pomale morali zastavljati svoje rezerve. Rusi so v smeri proti Šleziji tako zaposleni, da ne morejo misliti na druga resna podjetja, morda proti zapadni Galiciji in Vzhodni Pruski. Naši oddelki ne naskakujejo. Naše pričakovano postopanje je Ruse izmoggalo. Njihova ofenziva je že po par korakov razpadla v našem ognju.

Ruska poročila.

BEROLIN 2. (Cenzurirano v „Tagespost“). „Lokalanzeiger“ poroča: Ruska uradna poročila poročajo, da se je sicer ponesrečil poizkus Nemcev, da bi prodrl na levem bregu Visle in napadli del ruske armade, da so se pa morali Rusi umekniti ob neugodnih okoliščinah in so imeli neizmerne izgube. Nemci da so se očitno odločili, da se bodo upirali do skrajnosti. Boji se nadaljuje.

MILAN 1. (Cenzurirano v „Tagespost“). Iz Petrograda brzojavljajo: Predvčerajšnje sporočilo ruskega generalnega štaba se glasi: Na oni strani Visle in Varte se sovrtažnik vzdržuje v svojih pozicijah, ki so utrjene na črti Strykow-Zgierz-Szadeck-Zdonska V. lja. Trdovratni boji so se vršili okoli Strykovega in Zgierza. Osvojili smo t. pove, mitraljeze in več st. ujetnikov. Na fronti Głowno-Bielawy-Sobota se vrše boji. Severovzhodno od Lodza ob terenu reke Visle so Nemci izvršili protinapad.

Včeraj je bilo izdano v Petrogradu sledeče sporočilo generalnega štaba: Na fronti Czenstochowa-Krakow in nastopila nobena pomembna sprememba. V ozemlju Mazoveških jezer in ob reki Angerapu so Rusi odbili nemške napade iz utrjenih pozicij.

Z nemško-francoskega bojišča.

Francosko poročilo.

ŽENEVA, 1. (Cenzurirano v „Tagespost“). Včerajšnje popoldansko sporočilo francoskega generalnega štaba javlja, da so Nemci ostali v Belgiji v defenzivi. Vršilo se je slabo streljanje s topovi. Francozi so mogli napredovati na posameznih točkah. Pri Fayu so mogli vzdržati predvčerajšnji zasedene točke. Soissons je bil obsestreljavan s presledki. V Argonskem lesu je bilo več napadov odbitih razun enega popolnoma neznatnega. Gosta megla leži na višinah ob Mozi. V Woeveri je obsestreljeval sovražnik brez uspeha apremontski gozd. Iz Vogezev se ne da nič poročati.

Obsestreljavanje Yperna.

PARIZ, 2. (Kor.) „Petit Parisien“ poroča, da traja obsestreljavanje Yperna nepretrgoma od 3. novembra dalje. Danzadnem napravljajo nemška letala, ki prihajajo nad mesto, večjo škodo z bombami nego sama težka artiljerija. Vodovod je razdejan in mesto kmalu zapuste zadnji prebivalci.

Rusko-turška vojna.

CARIGRAD 2. (Kor.) Glavni stan objavlja nastopni komunique: Naše v Coroškem pasu napredujejo čete so izvajale nove uspehe. Zasedle so danes mesto Ardamič, ležeče 20 km vzhodno od reke Coroh.

66letni vladarski jubilej našega cesarja.

BERLIN, 3. (K.) „Norddeutsche Allgemeine Zeitung“ piše:

Današnji 66. povratek dneva, ko je cesar in kralj Fran Josip zasedel prestol, obrača misli ne le na narodov Avstro-Ogrske, marveč tudi najširših krogov v Nemčiji na častitljivega vladarja, ki se je izkazal kot zvest zaveznik treh cesarjev-Hohenzollerncev.

Ta dan pada v čas silnih svetovnozdovinskih dogodkov. Zveza med Nemčijo in Avstro-Ogrsko, ki se je v dolgih letih miru skrbno negovala in razvijala kot eden najznamenitih faktorjev v političnem bistvu našega dela sveta, se kaže sedaj sveta v vsej svoji moči in neporušnosti.

S posebnim zadovoljenjem more cesar in kralj Fran Josip zreti nazaj na minole vojne mesece tudi zato, ker so prinesli daleč tja blesteči dokaz, kako upravičeno je bilo zaganjanje vladarja v svetlobe svojih narodov.

V teh mesecih težkih ali potrebnih žrtv za varnost in bodoči procvit države je

požrtvovalna udanost narodov Avstro-Ogrske za krono ovrgla vsa nasprotna napovedovanja nasprotnikov in je sijajno prestala najresnejšo izkušnjo, ki si jo moremo le misliti.

V tej trdni roki je držal 84-letni monarh krmilo države. Nova težka dolžnost, ki mu jo je naložila vojna, ni upognila sivolasega vladarja. Z obudovanja vredno svežostjo telesa in duha vodi cesar in kralj Fran Josip usodo svoje države po razburkanem valovju cilju naproti, katerega dosega zagotavlja zvestim narodom dobo krepke povzdige.

Nemški državni zbor.

(Nadaljevanje).

Berolin, 2. dec

Nemški državni kancelar o predgovodini sedanje svetovne vojne.

Državni kancelar nadaljeva: Potem se hočemo spominjati krivice, s katero so se pregrešili na naših, v sovražni deželi živčih rojakih, ki se ne morejo braniti, in to deloma na način, ki nasprotuje vsaki civilizaciji. (Živahno pritjevanje). Svet mora izvedeti, da nikdo ne sme nekažnjeno skriviti Nemcu ni enega lasu. (Vsestran-ko viharo odobranje).

Malo trenutkov potem, ko je bila seja dne 4. avgusta pri kraju, je prišel angleški veleposlanik, da nam izroči ultimatum, in ko smo tega nemudoma odklonili vojno napoved. Ker se tedaj še nisem mogel izraziti o tem nastopu angleške vlade, hočem sedaj nekoliko izjaviti o tem.

Odgovornost za to največjo vseh vojn je za nas jasna. Vnanjo odgovornost nosijo tisti, ki so zahtevali in dosegli splošno mobilizacijo ruske vojske, notranja odgovornost pa pada na angleško vlado.

Živahno pritjevanje). Londonski kabinet bi mogel preprečiti vojno, če bi bil v Petrogradu nedvoumno izjavil, da Anglija noče, da bi iz avstrijsko-srbskega konflikta nastala kontinentalna vojna držav. Taka beseda bi bila prisilila tudi Francijo, da bi bila Rusijo energično odvrčala od vseh vojevitih odred. Potem bi se bili pa naši poizkusi za posredovanje med Dunajem in Petrogradom posrečili in ne bi bilo vojne. Anglija ni storila tega. Videla je, kako se je začelo kolo vrtenj, ali ni posegla, da bi zaustavila kolo. Vzlic vsem mirovnim zatrjevanjem je dal London v Petrogradu razumeti, da Anglija stoji na strani Francije in s tem tudi Rusije.

Londonski kabinet je dopustil, da je prišlo do te velikanske svetovne vojn, ker se mu je zdelo, da je prišla prilika, da s pomočjo svojih političnih tovarišev tropsorazuma razrusi živlenski živec svojega največjega evropskega konkurenta a svetovnem tržišču. Belgijka revratiliteta, ki jo je hotela Anglija pretvezo štiti, je bila le maska. Po objavljenih, v Bruslju najdenih aktih je bilo ugotovljeno, kako in do kake mere je Belgija izvrševala svojo nevtralnost napram Angliji. S tem je svet na jasnem glede dveh dejstev: Ko so naše čete stopile na belijsko ozemlje, so bile na tleh države, ki je svojo nevtralnost sama že davno preluknjala. Dalje je ugotovljeno, da nam Anglija ni napovedala vojne radi belgijske nevtralnosti, ki jo je ona sama pomagala izpodkopati, marveč zato, ker je menila, da s pomočjo dveh velesil s kopnega premaga nas. Sedaj, po razkritju angleško-belgijskega vojnega načrta je politika angleških državnikov označena za vse čase.

Po vzpodbudi Anglije nam je Japonska izrgala Kiaocao in kršila s tem kitajsko nevtraliteto. Ali je Anglija nastopila proti temu kršenju nevtralitete?

Nato je državni kancelar kazal na agresivni značaj, ki ga je tropsorazum od nekdanj kazal proti prizadevanjem Nemčije, da bi po sporazumljenju s posameznimi vlastmi tropsorazuma odpravila vojno nevarnost in da bi na drugi strani ojačila svojo vojno silo. Pri tem smo v Franciji vedno naletavali na misel revanše. Z Rusijo je prišlo sicer do posamičnih dogovorov, ali ne trdna zveza s Francijo, nje nasprotstva do z nami zvezane Avstro-Ogrske in nje po panslaviistični poklepnosti podležino sovržitvo proti Nemcem so osamogotili do-

govore, ki bi bili v polni politični krizi izključili vojno nevarnost.

Vkljub težavam se je Nemčiji po dolgih pogajanjih v letu 1911 posrečilo sporazumljenje z Anglijo v različnih spornih gospodarskih vprašanjih v Afriki in sprednji Aziji. S tem naj bi se bila zmanjšala možnost političnih navzkrižij. Anglija pa se je kolikor možno na skrivnem pogajala s Francijo in Rusijo, da sklene vedno trdnejše mitarične dogovore za slučaj kontinentalne vojne, da bi Nemčijo držala v šahu na urejanu nje sil.

Ko se je izvedelo za tajna pogajanja Anglije z Rusijo o maroški konvenciji, je državni kancelar opozoril na resne nevarnosti, ki so v tej angleški politiki za svetovni mir. Iz skupnega položaja stvari smo tedaj izvajali konsekvenco s predložitvijo največje, v nemški zgodovini znane predloge za oboroževanje.

Po izbruhu vojne je Anglija odločila vsah videz, razglasivši, da hoče nadaljevati boj, dokler ne bo Nemčija strta gospodarski in militarni. Panslaviistično sovržitvo proti Nemcem je pritrjevalo z radostjo. Francija se je nadejala, da popravi udarec, ki jo je zadel leta 1870.

Na vse to imamo za naše sovražnike le ta odgovor: Nemčija se ne pusti uničiti! (Dolgotrjna pohvala).

Državni kancelar je naglašal organizacijsko moč Nemčije, slavil nje npravnstveno veličino in juna tvo naroda ter izjavil: Če nas sovrtažniki zasramujejo s huni in barbari, razširjajoč o nas poplavo laži, menimo, da moremo biti dovolj ponosni, da se ne žalostimo radi tega. Ta nesremeljivi duh, ki navdaja Nemčijo v še ne doživljeni enotnosti, mora biti in bo zmagovalen. (Bravo klici).

Kakor po čarobni sili so padle pregraje, ki v pustem in topem času dolgo ločujejo ude naroda, ki smo jih postavili drug proti drugemu v nesporazumljenju, nezaupanju in zavidljivosti. Se enkrat ponavljam besedo, ki jo je izgovoril cesar, ko je izbruhnila vojna: Ne poznam več n bene stranke, poznam le še Nemce. Ko bo vojna končana, se zopet povrnejo stranke. Brez strank in brez političnega boja ni političnega življenja tudi za najsvobodnejši in najujedinenjši narod. (Živahna pohvala).

Gospoda moja! Zaključujem svoja izvajanja: Sedanji čas ni za besede. Le še eno. V zvestobi in vroči hvalečnosti se spominjamo slov Nemčije, ki so dali svoje življenje za čast domovine. Združujemo se pred njihovim, sedaj onemelim junaštvom v obljubi, da bodo otroci in vnuki v močni Nemčiji svobodno in neovirano proti tuji grožnji n sili, mogli dalje graditi na veličini države (Živahna pohvala). Vztrajali bomo, dokler ne bomo imeli gotovosti, da se ne bo nikdo več drnil motiti našega mira, v katerem hočemo razvijati nemško bistvo in nemško moč kot svoboden narod.

Tem besedam je sledila velikanska radost v zbornici in tribinah. Plovanje in zopet in zopet ponavljajoča se pohvala sta trajala več minut.

Naj om nimo tu še, da je socialnodemokratski poslanec Haase izjavil, da socialna demokracija, zvesta svojemu prejšnjemu statišču, odobruje zahtevane nove kredite. Tudi danes še — je nagašal — smo v soglasju z internacionalno na statišču, da ima vsak narod neminljivo pravico do integritete in neodvisnosti. Zahtevamo, da se vojni, čim bo sovražnik pripravljen za mir, napravi konec z mirom, ki bo mogel dovesti do prijateljstva z drugimi narodi.

Posl. Spahn (centrum) je izjavil v imenu vseh strank. (Živahna pohvala): V tej grešno vsiljeni nam vojni hočemo vztrajati, dokler ne bo izvojevana zmaga, ki bo odgovarjala velčanskim žrtvam in ki nam zajamči trajno zaščito. Na to je poslanec Spahn izrekel globoko hvaležno zaupanje vojski in monarhu.

Sličice iz vojne.

Vojna kavarana ob Savi. Fran Molnar poroča v „Az Estu“: Usoda me je zanesla v umazan, razstreljen kraj ob Savi, kjer

Je vsako posamezno poslopje prevrtno in razstreljeno po topovih in puškah. Tam se nahaja tudi »kavarna«. Preveč zakurjena, dolga soba, polna dima, ki je ponoči prenapolnjena. Kratak opis te sobe: dolga miza; sami trenski častniki; majhna miza; zdravnik in civilne strežnice. Ločeni, a vendar drug tik drugega: temnomodri avstrijski in svetlomodri ogrski avtomobilski častniki, do vratu vsi v blatu, tri nune, hrvatski meščanski strelec s puško in nasajenim bodalom, okrog rokava črno-rumen trak, miza z generalštabnimi častniki etapnega poveljstva, ameriška častnikarka v ulanskem plašču in vojaški čepici, nemški častnikarji s škornji, tri polje strežnice v škukastomodri obleki z moškimi čepicami in rdečim križem, majhna miza z monitorskim mornariškim častnikom, v črni obleki in zlatimi vrpčami, nekaj vojnihi dobaviteljev, eden z rdečo brado, jako lepa, vitka deklica v elegantni obleki, na glavi strežniško avbico, na prsih zlati zaslužni križec na rdečebelnem traku vojne svetlinje, vojaški duhovnik, dva, ki igra ta šah in tri civilne osebe, ki kvartajo, eleganten huzarski častnik, pri mizi zdravnikov dama v kriče rdečem plašču — in nihče več. Mornariški častnik pripoveduje zanimive stvari o svojih francoskih tovariših, ki se sedaj nahajajo v jadranskih vodah. Večino jih pozna osebno. Pravi, da se nahaja med njimi tudi sloviti francoski pisatelj Claude Farrère, ki je sedaj posebno v modi. Po poklicu je mornariški častnik in se nahaja sedaj najbrž na ladji »Jurien de la Gravière«, ki obstrelijuje nedolžne svetilnike. Ko je pred kratkim — pripoveduje častnik — moja tedanja ladja »Zrinyi«, bila stacionirana pred izlivom Bojane, z vojnimi ladjami mednarodne pomorske demonstracije, sem bil radoveden na Clauda Farrère, ko sem čul, da je tudi navzoč. Poiskal sem ga na francoski ladji in mu povedal, da poznam njegovo dela in da jih ljubim. Povprašal sem ga po njegovih razmerah, nakar je po pristni francoski navadi takoj začel govoriti o denarju in izjavil, da strahovito veliko služi s svojimi romani. Pripomnil sem nato, zakaj ne izstopi potem iz mornarice, saj bi mogel živeti v Parizu v svoji lastni palači. Gospod, je odgovoril Farrère, delati morem edinole na svoji ladji, za kar imam poseben vzrok. Brez opija ne morem napisati niti vrstice. In povsod na vsem svetu bi me motili v kajenju opija, povsod bi se obregovali ob to, le tu na ladji se čutim varen... Zaprem se v svojo sobo, nabašem svoje opijne pipe, moja ladja plove po širokem morju, daleč od sveta... v tej omotici pišem svoje romane. Vprašal sem ga: »Ali ne prepovedujejo tega vaši pravilniki?« Smehljaje je zamahnil z roko: Večina rancoskih mornariških častnikov je strastnih opijevih kadilcev. Večji del svojega življenja preživljam v azijskih kolonijah, v japonskem in kitajskem vzdušju, od tam prihaja ta čudna strast z nami. Francoski mornariški častniki imajo dve veliki napaki: prvo, da ni ladje, na kateri ne bi blazno politiziralo peterim strankam pripadajoče častništvo, druga pa kajenje opija. Nemogoče je ustaviti na francoskih ladjah moč opija. Tak sem tudi jaz. Brez opija ne morem pisati, nemoteno pa se more opij kaditi le na vojni ladji, kajti tu ga kadi vsak. Zato ne grem od mornarice. — Tako je častnik z monitorja pripovedoval potihoma v zadimljenem hrupu vojne kavarne ob Savi.

Polet v sovražnem ognju. Včerajšnji dan mi ostane za vedno v spominu. Prejel sem prvi svinčeni krst in to pod čisto nenavadnimi okoliščinami. Čudim se, da je šlo vse po sreči, kajti bile so strašne minute. Dobil sem nalog, da fotografiram sovražne pozicije. Bilo je okoli 8 zjutraj. B. in jaz sva pripravila stroj. Prinesel sem karte in vse potrebno, spravil vse pod sedež, nakar sva se privikrat dvignila nad sovražne pozicije. Motor je ropotal in pel svojo pesem. Tekom 15 minut sva se dvignila okoli 1500 m nad mestom, nakar sva odletela proti sovražnim pozicijam. Višinsko merilo je kazalo 1900 metrov. Pod menoj je postajalo vse vedno manjše. Nestrpno sem gledal navzdol. Privikrat sem zagledal ogenj nekega topa. Bila je naša artilerija. Kroglja je izginila v daljavi. Pregledal sem še enkrat motor, nakar sva dospela nad sovražno fronto. V tem trenotku so nastali vetrovi, kar me je močno osupnilo, ker je bilo vreme popolnoma mirno. Bila sva že 2100 metrov visoko. Ne morete si predstavljati, kaj se pravi, letati v tej višini nad sovražnikom, kojega kroglje nas niso mogle doseči.

Napravil sem zaukazani posnetek. Mišila sva ravno preleteti linijo po ukaz, kar se pojavi v enaki višini, bogve odkod je prišlo, neko sovražno letalo, ki se je blizalo nama z neznansko naglico. Zavpil sem tovarišu: Kvik! In sedaj se je pri-

čel boj za višino. Oba aparata sta napravila polkrog. Naše letalo se je dvignilo 3000 metrov visoko, francosko za kakih 10-15 m višje. Pričakoval sem bombo in že vzel v roko samokres. Francoz je šel preko nas, nakar sem pričel streljati za njim. V tem trenotku se je sovražnik obrnil in izginil. Vzel sem zopet karte v roke, da se kolikor mogoče hitro vrneva domov. Tu se mi je zdelo, kakor da bi me kdo udaril z batom. Zgubila sva orijentacijo in to sredi nad sovražnikom! Te minute so bile najstrašnejše, kar sem jih kdaj preživel. Vsed streljanja je bila naša pozornost popolnoma pozabljena. S tresočim prstom sem iskal po zemljevidu in končno srečno našel zopet pravo pot. Odletela sva kar najhitreje proti domu. Jezik se mi je pripeljal na nebo od same razburjenosti. Kmalu sva dospela na določeni prostor. Ko sva se spuščala navzdol, sva napravila še par posnetkov. Pristala sva dobro! Takoj ven in poročilo naprej!

Pozneje je monter naznanil, da je na letalu videti, da je bilo sedemkrat zadeto. Naš stotnik naju je opazoval iz fronte in nama naznanil, da je bilo oddanih na letalo 46 šrapnelskih strelcev, ki pa so se razpočili že prej, precej globokeje. Sedaj sva šele vedela, odkod so izvirali oni silni vetrovi; bil je to zračni pritisk od šrapnelov, ki so se razpočili v zraku. Naši tovariši, ki so naju zasledovali z daljnogledi, so nama čestitali. To je v glavnih potezah moja prva vožnja po zraku in bog daj, da bi jo vsi tako srečno prestali, kakor sem jo jaz kljub vsem velikim nevarnostim, v katerih sem se nahajal.

V ognju granat. Znani angleški vojni poročevalec Filp Gibbs piše:

Ni mogoče popisati strahot granatskega ognja. Ni dolgo od tega, ko sem bil sam v takem ognju in sem opazoval učinkovanje teh strelcev na druge ljudi, analizirajoč istočasno z boleznim interesom svoja lastna čustva. Dan za dnevom sem kljuboval tel godbi — poleg strahu so se pojavila tudi druga čustva, ki so povzročila to promeno v meni. Čutil sem močno nerazpoloženje, kateremu je podlegel moj mozeg. Silen hrup in šum je vplival name bolj uničujoče, nego zavest grozeče mi smrti. Nemške baterije so se nahajale v živahnem delovanju okrog Nieuporta, Dixmuidena in Peroya. Tvorile so polukrog, okrenjen od obrežja. Videli smo lahko blesk sovražnih topov. Oglušilju šum liki grmenje, prerušen mestoma s strahovitim treskom, ki mi je pretresel mozeg, je deloval na moje telo kot strahovit proces raztrganja in razpadanja. Med tem grmenjem je bilo slišati vis k glas granate — to bučanje besne pošasti, ki je zapuščala razžarjeno topovsko žrelo. Glas njen postaja prodirajoč, pevajoč, dokler se ne razlije v zamolkel prasce vse uničujoče eksplozije.

Se veliko glasnejši je glas naših topov. Pri Nieuportu sem stal samo nekoliko sto metrov oddaljen od ene izmed naših vojnihi ladij. Vsaka granata je bila, kakor Jupitrov grom. Telo in duša se zvijata v mukah, bučanje je v resnici peklenko. Tresk je tako silen, da me teme boli, kakor bi bilo zadeto s palico. Še groznejše je v bližini francoskih baterij. Njih treskanje je še ostreje in silnejše. Zdelo se mi je, da mi poču usesna mrena. Strašno je sredi tega neopisnega treskanja. — So ljudje, ki se privadijo na to treskanje, a večina se ne navadi nikoli. Vojak v mojem spremstvu se je vselej sklonil in upognil hrbtenico, kadar so jele streljati baterije. Njegovo lice je izražalo največjo bol. Priznal mi je, da so mu žilci docela razoreni od tega strašnega treskanja. Trojico njegovih rojakov so poslali domov. Eden izmed njih je dobil tak živčen napad, da je malodane umrl. A niso bili to strahopetniki, marveč inteligentni, hrabri ljudje, ki so s delovali že v marsikaterem ljutem boju. Vsi ti so oboleli na živcih valed neznoznega pritiska tega treskanja na možgane. So pa tudi ljudje, ki za časa granatskega ognja zblazne. Ta blaznost je posebne vrste, neka ekstaza, neka duševna vznemetenost, ki jemlje človeku moč, da obvladuje samega sebe. Ti ljudje se prepušajo, pokore se neodoljivi sili, deliriju grmečih topov in eksplozivnih granat. Ko je v Antwerpnu vozila neka angleška ambulanca ranjence iz ognja, je eden izmed njih skočil z voza, obvladan od ne od ljubevga nagona, da se zopet vrne v ta pekel. — Zaključil je: »Moram nazaj, moram! Granate me kličejo«. Odhitel je in nihče ga ni več videl.

Domače vesti.

Odlikovanje. Cesar je uradnemu slugi tržaškega deželnega sodišča, Antonu Jurčiču, povodom zaprežene stalne upokojitve podelil srebrni zaslužni križec.

Šentjakobska podružnica CMD v Trstu privodi jutri, v soboto, 5. t. m., ob 2 pop. v otroškem vrtcu pri Sv. Jakobu občinski Mitinženj včer.

Pred kratkim je izdal namestništveni svetnik odlok, s katerim se omejuje točenje žganih opojnih pijač brez izjeme lokalov na čas od 9. ure dopoldne pa do 5. ure popoldne. Izpovedka je bila odredba omejena le na žganjetoče kot take, a od 28. minulega meseca pa velja tudi za kavarne, gostilne itd. Popolnoma smo se strinjali z oblastjo, ko je v želji, da se kolikor mogoče omeji pitje žganja, odredila zgoraj omenjeni urnik za žganjarne, pri čemer smo prepričani, da je bil glavni nagib za odredbo želja, da bi se čim najmanje motil javni mir in red v večernih urah, ko so se sicer zapirale žganjarne in so razni žganjarčki, ometeni po raznih »špiritovcih«, razgrajali po mestnih ulicah, kjer je varnostni oblasti na razpolago razmeroma majhno število varnostnih organov. Umljivo nam je tudi, da je oblast skušala ugoditi prošnjam lastnikov žganjaren, katerim je nova odredba prizadela precej škodo, in je začela gledati na prste raznim zakonitim prodajalcem žganja, ki so ga točili brez dovoljenja tudi pred 9. uro dopoldne in po 5. uri popoldne. Nikakor pa ne moremo pojmiti, zakaj je oblast prepovedala prodajo žganih pijač, likerjev itd. tudi kavarnarjem. Tisti ljudje, katerih popivanje po žganjarnah naj bi se omejilo, pač ne zahajajo popivati v kavarno, oni pa, ki želi v večernih in nočnih urah popiti čašico likerja ali kaj podobnega v kavarni, pa tudi gotovo niso in ne bodo zahajali v žganjarne, pa naj bi bile odprte dan in noč. Noben lastnik žganjarne ni imel in ne bo imel niti najmanjše škode zaradi onih par čašic likerjev, ali recimo žganja, ki se iztoči po kavarnah.

Zaradi kršitve subordinacije. Črnovojniški pešec, Julij Novak, občinski tajnik idrijski, se je pred ljubljanskim domobranskim divizijskim sodiščem moral zagovarjati zaradi kršitve subordinacije. Major Kollaritsch je ukazal Novaku, ki ni bil sposoben za zunanjo vojno službo, naj nastopi službo pisarja v ljubljanski rezervni bolnici, Novak pa se je upiral temu povelju, češ da je kroglja, ki jo ima že dalje časa v prsih, premenila svoj položaj, da zaradi tega ne more pisati. Izpovedbe zaslišanih zdravnikov so si nasprotovale. Zastopnik obtožbe, nadporočnik - avditor dr. Lutz je povdarjal, da obtožene ni niti hotel poizkusiti, ali more izvršiti majorjevo povelje, temveč se je trdovratno upiral. Sodišče je Novaka spoznalo za krivega in ga obsodilo v osem mesečno težko ječo.

Nesreča v Vremskem Britofu pred sodiščem. Zaradi nesreče v Pristerjevem premogovniku v Vremskem Britofu, ki se je dogodila 13. decembra lanskega leta in se je tedaj ponesrečilo 9 rudarjev in 1 paznik, so se morali sedaj zagovarjati pred ljubljanskim deželnim sodiščem lastnik premogokopa, profesor Avgust Prister, obratni vodja Avgust Schmid in paznik Josip Obreza, ki so bili obtoženi pregreška proti varnosti življenja. Razprava je trajala enajst ur in se je dokazalo po izjavi izvedencev, da se je nesreča zgodila brez sokrivde obtožencev, ki niso mogli vedeti, da se nahajajo v premogovniku stare, pred sto leti izkopane lame, ki so bile polne vode in so bile vzrok nesreče. Sodišče je zato oprostilo vse tri obtožence.

Nova izdaja ljubljanskih dopisnic za vojne dobrodelne namene. Ko se je koncem decembra 1908 ustavila prodaja dne 18. avgusta 1908 izdanih ljubljanskih dopisnic, je poštini upravi še ostala zaloga takih dopisnic. Okrajane so na zadnji strani s sliko cesarja in s pogledi na dunajsko dvorano palačo in grad Schönbrunn ter spadajo gotovo k najlepšim, v kakršnem tisku iz-

gotovljenim razglednicam. Znamka 5 vinarjev na sprednji strani kaže podobo cesarja iz leta 1848. Sedaj je sprednja stran okrašena še s črno-rumenim vtiskom, izdelanim po načrtu Kelo Moserja, namreč cesarsko krono z geslom »Viribus Unitis« in z letno številko »1914«. Tako opremljene karte se izdajajo od 2. decembra dalje. Čisti dohodek je določen v podporo vdov in sirot padlih vojakov. Karte se dobivajo po 15 vinarjev, oziroma, ako se kupi cel paket s 30 kosi, za 4 K 50 vin. pri vseh poštinihi uradih na sedežih namestništveh in deželnihi vlad in pri večini večjih poštinihi uradov. Naročajo pa se tudi lahko pri vseh drugih poštinihi uradih.

Zglasilna dolžnost poštinihih uslužbencev iz kraljev, zasedenih od sovražnika. Prejeli smo od c. kr. poštnege in brzojavnega ravnateljstva: Poštne uslužbenke, ki so se umaknili iz kraljev, zasedenih od sovražnika in ki se morebiti nahajajo v teh krajih, poziva c. kr. trgovsko ministristvo, da se radi izpolnitve »zglasilnega lista« nemudoma prijavijo poštneemu uradu svojega tačasnege bivališča.

Kranjska podeželna elektrarna ob Završnici je dala povod delniški družbi Leykam-Josefsta, ki ima svojo papirnico v Medvodah nad Ljubljano, in Tomo Pavšlarju, da sta se pritožila proti izdanihi vodopadne koncesije Kranjski deželi v zadevi te elektrarne. Pritožba je bila naprjena proti temu, da so okrajno glavarstvo v Radovljici, kranjska deželna vlada in poljedelsko ministristvo soglasno podelili kranjskemu deželnemu odboru in upravi državnih železnih vodopadne koncesijo za napravo več vodnih zbiralnikov s skupno vsebino poldruega milijona kubičnih metrov v svrhu izkoriščanja vodnih moči potoka Završnice do njenega izliva v Savo. Akcijska družba Leykam-Josefsta je izjavila, da izvedba tega načrta ogroža njene vodne naprave v Medvodah in Verju ob Savi. 1. t. m. se je vršila razprava pred upravnim sodiščem in poljedelsko ministristvo je zanikalo tako ogroženje ter se sklicevalo na izpovedbe strokovnjakihi izvedencev. Upravno sodišče pa je ugodilo pritožbi delniške družbe ter razveljavilo izpodbijano razsodbo pomanjkljivega postopanja, ker o vplivu projekta na vodne naprave delniške družbe ni bilo predloženo formalno mnenje in se izvedenec ni izrekel o tej stvari dovolj določno. Pritožba Tomo Pavšlarja je bila odbita kot neutemeljena.

Direktni osebni promet Dunaj-Carigrad. Ker se je vsled ustavitve vsega prometa na kraljevih srbskih državnih železnicihi dosedanja pot za potovanje v Carigrad čez Belgrad Niš Sofijo do preklica prekinila, se je sporazumno s vdeleženihi železniškihi upravami udeležil nov direktni osebni promet iz srednje Evrope, brez dotaknitve Srbije, skozi Romunijo in Turcijo. Ta nova zveza v Carigrad vodi z Dunaja čez Budimpešto-Brasso-Predeal v Bukarešto in od tu čez Gjurgevo-Ruščuk-Gornja Orekovica-Nova Sagora v Tirnovu-Sejmen, kjer se doseže zopet dosedanja pot čez Svilengrad-Drinopolje v Carigrad. Vlaki vozijo po naslednjem voznem redu: Smer Dunaj-Carigrad. Dunaj vzhodni kolodvor odhod 9.10 dopoldne, Győr prihod 11.19 dopoldne, Győr odhod 11.21 dopoldne. Budimpešta vzhodni kolodvor prihod 1.40 pop. odhod 2.10 popoldne, Brasso prihod 5.16 zjutraj, Brasso odhod 5.26 zjutraj. Predeal prihod 6.33 zjutraj. Bukarest prihod 11.55 dopoldne, Bukarest odhod 1.10 popoldne. Gjurgevo Loka prihod 3.55 popoldne, Prevoz čez Donavo v Ruščuk: Ruščuk odhod 5.52 popoldne, Gornja Orekovica prihod 10.46 zvečer, Gornja Orekovica odhod 11.55 zvečer, Stara Sagora prihod 5.40 zjutraj, Stara Sagora odhod 5.45 zjutraj, Nova Sagora prihod 6.43 zjutraj, Nova Sagora odhod 6.51 zjutraj, Tirnovu-Sejmen prihod 8.36 zjutraj, Svilengrad prihod 10.— dopoldne, Svilengrad odhod 10.35 dopoldne, Drinopolje prihod 11.35 dopoldne, Drinopolje odhod 11.55 dopoldne. Carigrad prihod 9.51 zvečer; torej traja vsa vožnja iz Dunaja v Carigrad 60 ur 41 minut. Smer Carigrad-Dunaj: Carigrad odhod 7.44 zjutraj, Drinopolje prihod 5.58 popoldne, Drinopolje odhod 6.18 zvečer, Svilengrad prihod 7.10 zvečer, Svilengrad odhod 7.40 zvečer, Tirnovu-Sejmen prihod 9.19 zvečer, Tirnovu-Sejmen odhod 9.30 zjutraj, Nova Sagora prihod 11.16 zvečer, Nova Sagora odhod 11.26 zvečer, Stara Sagora prihod 12.26 po noči, Stara Sagora odhod 12.36 po noči, Gornja Orekovica prihod 6.06 zjutraj, Gornja Orekovica odhod 7.— zjutraj, Ruščuk prihod 11.36 dopoldne. Prevoz čez Donavo v Gjurgevo: Gjurgevo Loka odhod 1.15 pop., Bukarest prihod 4.35 pop., Bukarest odhod 5.05 pop., Predeal odhod 8.42 zvečer, Brasso prihod 9.44 zvečer, Brasso odhod 10.08 zvečer. Budimpešta vzhodni kolodvor prihod 1.35 pop., Budimpešta vzhodni kolodvor odhod 2.05 pop., Dunaj vzhodni kolodvor prihod 6.40 zvečer; torej traja vsa vožnja iz Carigrada za Dunaj 58 ur 56 minut.

Med Ruščukom in Carigradom bo skozi vozil spalni voz in direktni voz I. in II. razreda.

V Gornji Orehovici imajo novi vlaki neposredno zvezo na in iz Sofije ter na in iz Varne.

PRIPOROČLJIVE TRŽKE

Brivnice.
Anton Novak brivec v Trstu, ul. Belvedere št. 57, se toplo priporoča cenjenemu slovenskemu občinstvu za mnogoštevilni obisk. — SVOJI K SVOJIM! 2660

Najboljša in najlepša lasnjarska dela se izvršujejo v frizerskem salonu Andreja ROJICA v Trstu, Acquedotto 20. Izpadli lasje se kupujejo in izdelujejo se vsakovrstna dela. Dobra in točna postrežba. Ogledajte si izložbo, da se prepričate. 1851

Buffet.
Priporočila se cenjenemu občinstvu Buffet v ulici Gheda št. 8. Tudi jo se prvo vrstna vina in pivo. 1864

Gostilne.
Karl in Veronika Tuschak Trst, ul. Molin grande št. 4, priporočata cenjenemu občinstvu svojo gostilno »Alla bella Trieste«. Domača kuhinja, vsakovrstna vina in prvovrstno Bavarsko pivo, svetlo in črno. Postrežba točna. 2370

Ante Lisica, Trst ulica Lazzaretto vecchio št. 36. Zaloga vina s pridruženim gostilno. — Vino iz Vise iz Prelicja prve vrste. Gostilna v ulici Casimiro Donadoni št. 2 in v ulici Campo S. Giacomo št. 15, v kateri se prodaja tudi dalmatinski tropinovec, likerji ter vermut in marsala na drobno. V vseh gostilnah se prodaja raznovrstna gorka in mrzla jedila ter prvovrstno pivo. Cene zmerne. — Priporočila se za obilen obisk. 2799

Obleke.
Velika izbira oblek za moške, dečke in prodajo perila. Klobuki in kape v veliki izbiri. Kostumi za dečke po ceni, da se ni bati konkurence. Cele obleke in blazne za delavce. — Trst, Campo San Giacomo št. 6, nasproti cerkve Sv. Jakoba. 2449

Šivilje.
A. RIEGER Trst, Piazza della Borsa št. 8 v. 9. Damska krojačnica. Izdeluje vsakovrstne obleke po angleškem in francoskem kroju plesne obleke, obleke za poroke, bluze za gledališče itd. Cene zmerne.

Tapetarske delavnice.
Rudolf Bonnes Trst, ulica S. Zenone, št. 5. 17, priporoča cenjenemu občinstvu svojo TAPEČARSKO DELAVNICO. Izvršuje vsakovrstna fina in navadna dela, ki spadajo v to stroko. — Delo solidno. — Cene zmerne. 1803

Pohištvo.
Dve postelji vzmeti, nove žimnice K 86.— Polna soba, a lna soba s žimnicami K 290.— V. Fonderia 12, I. 2318

Razni.
Prodajo ali v najem — dajo razne gostilne, kavarne, mleka ne in drugi obrtni obrati. h. so, vile itd. Poslanila dajo Kolariš, kavarna Corso od 9—11. 8—6 telefon št. 825 41

Čistilo za čevlje parkete in kovine. — GAZZOLI & Comp. Via Carpieno 2. Telefon 13-09. Odlikovana tržaška tovarna. 2114

MALI OGLASI
se računajo po 4 stot. besedo. Masno ti-kane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša: pristojbina znaša 40 stotink.

Meblovana soba zračna, se odda takoj v najem gospodu ali gospici v ulici Commerciale št. 11, III. nadst. 4000

Odda se v podnajem, zaradi premeščenja veliko stanovanje v prejem nadstropju, v sredini mesta in proda se tudi vse pohištvo. Stanovanje ima 8 sob, sobico in kuhinjo; dve sobi s prostim nhamod, eta oddani za pisarno in 5 mebliranih sob je odda il stalnim najemnikom. Pogodba veljavna še dve leti. Letna najemnina kron 52 0 Naslov pove Ins. odd Edin. ti pod št 4010

Pet mladih molznih krav najboljših pasem (Oberhthai), prodajo se radi vojne po ceni. Pojlanila dajo upravitelji insratnega oddelka Edinosti. 1014

SLAVIJA
vzajemna zavarovalna hiša v Pragi
Rezervni fond K 63,432.161-92.
Izplačane odškodnine in kapitalitje K 129,965.304-23.
Divid. se je dostaj izpl. 2,899.795-36.
Po velikosti druga vzajemna zavarov. hiša država s vseokoli slov. narodne uprave
Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejih kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, kakor nobena druga zavarovalnica.
Zlasti je ugodno zavar. na doživetje n smrt z manjšajočimi se vplačili.
Zavaruje poslopja in prem čnlne proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulanteje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Zavaruje tudi proti vlomu.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občno-koristne namene.
Glavni zastopnik v Trstu
V. CEGNAR, ulica Caserma 12,
TELEFON št. 21-47